

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра міжнародних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Перший проректор

(Майя НІКОЛАЄВА)

“ 1 ” вересня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Вступ до фаху «міжнародні відносини»

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

Галузь знань: С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

Спеціальність: СЗ Міжнародні відносини

(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма: Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

(назва ОПП/ОНП)

Робоча програма навчальної дисципліни «Вступ до фаху «міжнародні відносини». Одеса: ОНУ, 2025. 16 с.

Розробники: **Коваль Ігор Миколайович**, д. політ. н., проф.; **Майстренко Юлія Іванівна**, к. політ. н., доц.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол № 1 від. "29" серпня 2025 р.

Завідувач кафедри _____ (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

Погоджено із гарантом ОПІ Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

_____ (Юлія МАЙСТРЕНКО)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету міжнародних відносин, політології та соціології

Протокол № 1 від. "29" серпня 2025 р.

Голова НМК _____ (Олег ХОРОШИЛОВ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол № _____ від. "_____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол № _____ від. "_____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

1. Опис навчальної дисципліни
Вступ до фаху міжнародні відносини

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість кредитів – 3 Загальна кількість годин – 90 Змістових модулів – 2	Галузь знань <u>С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини</u> Спеціальність _ <u>С3 Міжнародні відносини</u> Рівень вищої освіти: <i>Перший (бакалаврський)</i>	Обов'язкова / Дисципліна вільного вибору	
		Обов'язкова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		1-й	-
		<i>Семестр</i>	
		1-й	-
		<i>Лекції</i>	
		16 год.	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		14 год.	-
		<i>Лабораторні</i>	
		-	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		60 год.	-
		Вид підсумкового контролю: <i>іспит</i>	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування розуміння здобувачами основних теоретичних і практичних проблем сучасних міжнародних відносин і світової політики, надання уявлення про суть їх майбутньої професійної діяльності і сфери роботи спеціаліста в області міжнародних відносин. Засвоєння проблематики курсу передбачає також оволодіння студентами необхідними навиками пошуку та аналізу наукової літератури.

Завданнями курсу є:

- сформувати у здобувачів уявлення про теоретичні і практичні основи їх майбутньої професії;
- надати здобувачам системні теоретичні знання з міжнародних відносин, які необхідні для формування навичок професійної роботи;
- ознайомити здобувачів з основними проблемами сучасних міжнародних відносин та світової політики;
- вказати на можливі сфери застосування знань, отриманих в ході навчання;
- навчити здобувачів використовувати здобуті знання при аналізі поточних міжнародних подій.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК5. Здатність працювати у міжнародному контексті;

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності;

СК3. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному;

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень;

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав;

СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.

СК.14. Здатність представляти інтереси України та Одеського регіону на локальному, національному та міжнародному рівнях.

У результаті вивчення курсу студент повинен оволодіти наступними **результатами навчання**:

РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

РН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні.

РН13. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.

РН16. Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності.

РН18. Знати принципи та механізми співробітництва між акторами на міжнародному і регіональному рівні у конфліктогенному середовищі.

3.Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Вступ до теорії міжнародних відносин

Тема 1. Вступ до курсу. Міжнародні відносини як особлива сфера суспільних відносин і галузь знань

Міжнародні відносини як предмет дослідження окремих наук. Становлення науки про міжнародні відносини. Дискусії щодо дефініювання поняття “міжнародні відносини”, «світова політика», «міжнародна політика», «світовий політичний процес». Видова структура міжнародних відносин. Форми міжнародних відносин. Сутність, цілі та функції міжнародної політики. Проблема співвідношення внутрішньої і зовнішньої політики держави. Джерела та література до курсу. Одеський національний університет, як сучасний осередок підготовки фахівців з міжнародних відносин: історія та перспективи. Одеська школа політологів-міжнародників: основні роботи та підходи до аналізу міжнародних процесів. Основні підходи до аналізу міжнародних відносин та зовнішньої політики. Написання наукових робіт у галузі “міжнародні відносини”. Академічний плагіат: поняття та відповідальність. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

Тема 2. Дипломатія як наука і мистецтво ведення міжнародних справ

Сутність поняття “дипломатія”. Поява та етапи розвитку дипломатії. Макіавеллівська та етично-нормативна дипломатичні школи. Функції дипломатії. Форми і методи дипломатії. Секретна, відкрита та змішана форми дипломатії. Переваги і недоліки дипломатії на високому і найвищому рівнях. Особливості сучасної дипломатії. “Другий напрямок” дипломатії. Розвиток української дипломатії періоду незалежності. Особливості професії дипломата. Дипломатичні привілеї та імунітети. Дипломати-перекладачі. Жінки-дипломати

Тема 3. Основні особливості, універсальні закономірності і сучасні тенденції розвитку міжнародних відносин

Поліцентризм (“плюралізм суверенітетів”) у сфері міжнародних відносин. Системність, глобальність, економічна детермінованість, культурний плюралізм та інформаційна залежність міжнародних відносин. Характер законів у природничих і соціальних науках. Проблема закономірності у сфері міжнародних відносин. Універсальні закономірності міжнародних відносин: глобалізація та фрагментація. Їх зміст, історична ретроспектива. Сучасні процеси інтеграції та дезінтеграції як прояви універсальних закономірностей міжнародного життя. Сучасні тенденції гуманізації, демократизації та інституалізації світової політики. Розширення складу і ріст багатоманітності міжнародних акторів. Нові виклики у сфері безпеки та зміна характеру міжнародних конфліктів.

Тема 4. Учасники міжнародних відносин. Цілі, засоби і стратегії учасників міжнародних відносин

Проблема термінології: смислові відтінки понять “учасник”, “актор”, “суб’єкт”. Типи міжнародних акторів. Проблема ієрархії міжнародних акторів. Державоцентризм та транснаціоналізм як основні підходи до трактування проблеми суб’єктності в міжнародних відносинах. Сутність і роль держави як учасника міжнародних відносин. Походження, функції та історичні форми держави. Національно-державний суверенітет та його значення у міжнародних відносинах. Роль міждержавних відносин у системі міжнародних відносин. Погляди вчених на проблему зміни ролі держави у сучасному світі. Ієрархія держав на міжнародній арені. Симетричні та асиметричні міжнародні відносини. Недержавні учасники міжнародних відносин. Міжнародні міжурядові організації та їх типологія. Міжнародні неурядові організації і їх види. Установчі документи міжнародних організацій. Гельсінський заключний Акт. Транснаціональні компанії та інші недержавні учасники міжнародних відносин.

Зміст понять “цілі” і “засоби”. Типологія цілей міжнародних акторів. “Вічні цілі” держав у трактуванні Р. Арона. Різновиди засобів ведення зовнішньої політики держав. Стратегія як єдність цілей і засобів. Зміст понять “стратегічні інтереси” та “стратегічне партнерство”. Сила й насилля у

складі цілей і засобів. Співвідношення понять “ресурси”, “потенціал”, “сила”, “могутність”, “вплив”. Основні компоненти зовнішньополітичної могутності міжнародного актора. “Традиційні” і “модерні” елементи сили. Форми та різновиди міжнародної політики з позицій сили. Засоби силової політики. Міжнародне право як інструмент регулювання міждержавних відносин та зовнішньої політики держав.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Актуальні проблеми сучасних міжнародних відносин та світової політики у регіонах світу

Тема 5. Особливості сучасної системи міжнародних відносин

Нова геополітична карта світу і тенденції геополітичних змін у постбіполярному світі. Формування нового світового порядку. Дилеми однополярного і багатополарного світу. Виникнення нових світових центрів сили. Економічний фактор в сучасній системі міжнародних відносин. Тенденції та закономірності сучасної системи міжнародних відносин. Регіоналізм, демократизація, лібералізація світової економіки, економізація міжнародної політики та ін. як основні риси сучасної світової системи. Нові параметри міжнародної безпеки.

Тема 6. США у сучасній системі міжнародних відносин

Дискусії у США початку 1990-х рр. про новий світовий порядок і роль та місце у ньому США. Війна у Перській затоці та утвердження політичного та військового авторитету США на міжнародній арені. Участь США у конфлікті на території колишньої Югославії у 1994-1995 рр. Зовнішньополітична стратегія Б.Клінтона. Стратегія “розширення демократії”. Бомбардування Косово 1999 р. силами НАТО і виникнення проблеми одноосібності дій США на міжнародній арені. Терористичні акти у Нью-Йорку та Вашингтоні 11 вересня 2001 р. Реакція Вашингтона на терористичні акти. Визначення тероризму та поширення зброї масового знищення основними загрозами безпеці США. Війна в Іраку та проблема легітимності дій США. Превентивні удари по потенційних противниках та втручання США у внутрішні справи інших держав задля забезпечення власної безпеки з точки зору норм міжнародного права. Політика США в україно-російському конфлікті.

Тема 7. Формування нової системи міжнародних відносин у Європі.

Основні дилеми формування нової Європи. Інституалізація РБСЄ та перетворення її в ОБСЄ. Особливості трансформаційних процесів у країнах Центральної та Східної Європи. Розширення Європейського Союзу та поглиблення інтеграції в ЄС. “Конституційна криза” в ЄС та проблеми його реформування. Лісабонська угода 2007 р. та її значення. Brexit, значення для подальшого поглиблення інтеграційних процесів. Перспективи подальшого розширення ЄС. Трансформація НАТО у постбіполярну епоху. Розширення НАТО на Схід.

Тема 8. Міжнародні відносини на Близькому та Середньому Сході.

Географічні параметри регіону. Історія та сутність близькосхідної проблеми. Етапи розвитку палестинсько-ізраїльського конфлікту. ООН та Палестина. Основні документи з питань близькосхідного врегулювання. Ситуація на Близькому Сході після розмежування. Проблема палестинських біженців. “Стіна безпеки”. Насилля та екстремістські організації. Територіальні суперечки та питання єврейських поселень. Статус Єрусалиму. Проблема демократизації у близькосхідному врегулюванні. Сирійсько-ізраїльські та лівано-ізраїльські відносини. «Арабська весна»: сутність та наслідки. ІДІЛ: визначення, форма існування основні проблеми та політика міжнародної спільноти.

Тема 9. Сучасна система міжнародних відносин і зовнішньополітична стратегія України

Становлення зовнішньої політики України в першій половині 90-х рр. Основні пріоритети зовнішньої політики України. Від політики “багатовекторності” до утвердження західного вектора

як пріоритетного. Взаємозалежність внутрішньої та зовнішньої політики України. Зовнішньополітичні інтереси України. Європейська інтеграція України: здобутки та проблеми. Відносини України з ЄС у рамках політики сусідства. Проблема підписання нової посиленої угоди з ЄС. Еволюція відносин Україна-НАТО. Проблема сприйняття українським суспільством ідеї членства України в НАТО. Східний вектор зовнішньої політики України. Анексія Криму та події на Сході України: міжнародний аспект. Агресія Росія проти України: позиція міжнародної спільноти.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	П	Ла б	інд	с.р.		л	п	Ла б	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Вступ до теорії міжнародних відносин												
Тема 1. Вступ до курсу. Міжнародні відносини як особлива сфера суспільних відносин і галузь знань.	16	4	2	-	-	10						
Тема 2. Дипломатія як наука і мистецтво ведення міжнародних справ	12	2	2	-	-	8						
Тема 3. Основні особливості, універсальні закономірності і сучасні тенденції розвитку міжнародних відносин.	10	2	-	-	-	8						
Тема 4. Учасники міжнародних відносин. Цілі, засоби і стратегії учасників міжнародних відносин	6	2	-	-	-	4						
Разом за змістовим модулем 1	44	10	4	-	-	30						
Змістовий модуль 2. Актуальні проблеми сучасних міжнародних відносин та світової політики у регіонах світу												
Тема 5. Особливості сучасної системи міжнародних відносин	12	2	2	-	-	8						

Тема 6. США у сучасній системі міжнародних відносин	6	-	2	-	-	4						
Тема 7. Формування нової системи міжнародних відносин у Європі	10	2	2	-	-	6						
Тема 8. Міжнародні відносини на Близькому та Середньому Сході	8		2	-	-	6						
Тема 9. Сучасна система міжнародних відносин і зовнішньополітична стратегія України	10	2	2	-	-	6						
Разом за змістовим модулем 2	46	6	10	-	-	30						
Усього годин	90	16	14	-	-	60						

5. Теми семінарських занять
Семінарські заняття не передбачені

6. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1.	Одеський національний університет імені І.І. Мечникова: історія та сучасність 1. «Золоті імена» університету в освіті і науці: сер. XIX – поч. XX століття. 2. Університет у роки Другої світової війни та повоєнного відновлення. 3. ОНУ: сучасний етап розвитку. 4. Підготовка фахівців – міжнародників в ОНУ: стан та перспективи.	4
2.	Дипломатія як наука і мистецтво ведення міжнародних справ 1. Походження та сутність поняття “дипломатія”. 2. Основні етапи розвитку дипломатії. 3. Форми дипломатії. 4. Історія української дипломатії.	2
3.	Особливості сучасної системи міжнародних відносин 1. Поняття “поліцентризм” у сфері міжнародних відносин. 2. Глобалізація та фрагментація в міжнародних відносинах 3. Сучасні виклики міжнародній безпеці.	2

4.	США у сучасній системі міжнародних відносин 1. США як “наддержава”. 2. Основні напрямки зовнішньої політики США. 3. Теракт 11 вересня 2001 року та зовнішня політика США. 4. Політика США в україно-російському конфлікті.	2
5.	Формування нової системи міжнародних відносин у Європі 1. ОБСЄ: створення та функціонування. 2. Основні етапи розширення ЄС. 3. Brexit: вплив на подальші трансформаційні процеси. 4. Розширення НАТО.	2
6.	Сучасна система міжнародних відносин і зовнішньополітична стратегія України 1. Що і як змінилося у світовій політиці після 24 лютого 2022 року. 2. Охарактеризуйте позиції щодо російсько-української війни: а) США, Великої Британії, Канади, Польщі; б) ЄС, НАТО; в) Китаю, Індії, Угорщини.	2

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1.	Тема 1. Вступ до курсу. Міжнародні відносини як особлива сфера суспільних відносин і галузь знань. 1. Спільне та відмінне у дефініціях «міжнародні відносини», «світова політика», «міжнародна політика», «світовий політичний процес». 2. Форми міжнародних відносин. 3. Зовнішня політика: стратегія і дипломатія. 4. Одеська школа політологів – міжнародників: становлення та розвиток.	10
2.	Тема 2. Дипломатія як наука і мистецтво ведення міжнародних справ 3. Сутність поняття «дипломатія». 4. Функції дипломатії. 5. Форми і методи дипломатії. 6. Дипломатична і консульська служба у системі зовнішніх зносин держави.	8
3.	Тема 3. Основні особливості, універсальні закономірності і сучасні тенденції розвитку міжнародних відносин. 1. Тероризм як глобальна загроза в сучасному світі. 2. Неконтрольована міграція як глобальна загроза в сучасному світі. 3. Забруднення навколишнього середовища як глобальна загроза в сучасному світі. 4. Демографічний вибух у країнах, що розвиваються як глобальна загроза в сучасному світі.	8

4	Тема 4. Учасники міжнародних відносин. Цілі, засоби і стратегії учасників міжнародних відносин 1. Ядерний фактор у сучасному світі. 2. Проблема боротьби з тероризмом у сучасній світовій політиці. 3. Ісламський фундаменталізм у сучасному світі. 4. Недержавні учасники міжнародних відносин.	4
5	Тема 5. Особливості сучасної системи міжнародних відносин 1. Постбіполярний світоустрій: формування, ознаки та основні тенденції 2. Трансформація НАТО у постбіполярну епоху. 3. Особливості міжнародних відносин у Східній Азії. 4. Китай у сучасних міжнародних відносинах. 5. Японія в сучасних міжнародних відносинах.	8
6	Тема 6. США у сучасній системі міжнародних відносин 1. Американська стратегія “розширення демократії” 2. Проблема одноосібності дій США у сучасній світовій політиці. 3. Порівняльний аналіз Стратегій національної безпеки президентів Трампа і Байдена. 4. Політика США щодо російсько-української війни.	4
7.	Тема 7. Формування нової системи міжнародних відносин у Європі 1. Особливості процесу розширення Європейського Союзу на Схід. 2. Європейський Союз в міжнародних відносинах.	6
8.	Тема 8. Близький і Середній Схід у системі міжнародних відносин 1. Історія та сутність близькосхідної проблеми. 2. Проблеми та перспективи врегулювання арабо-ізраїльського конфлікту. 3. «Арабська весна»: наслідки для регіону 4. Еволюція політики США в близькосхідному конфлікті.	6
9.	Тема 9. Сучасна система міжнародних відносин і зовнішньополітична стратегія України 1. Європейська інтеграція України: здобутки та проблеми. 2. Еволюція відносин Україна-НАТО. 3. Проблема територіальної цілісності України: міжнародний аспект.	6

	Один реферат із вищевказаного переліку обирається студентом на початку семестру та надсилається викладачу за місяць до закінчення курсу. Обсяг реферату: 7-8 сторінок. Характеристика змісту: за змістом навчальної дисципліни. Могли до виконання та оцінювання: основна мета роботи – глибоке вивчення важливих теоретичних або прикладних питань дисципліни за допомогою підготовки реферату (дослідження). Вельми важливим є формування таких умінь і навичок студента: здійснювати пошук і відбір різноманітної інформації; обробляти та аналізувати інформацію; логічно і послідовно викладати результати аналізу, робити аргументовані висновки; правильно оформлювати науково-довідковий матеріал; публічно захищати виконану роботу. Робота має бути написана студентом на рівні, відповідному сучасному стану розвитку комплексу наук, які вивчають міжнародні відносини. Думки вітчизняних і зарубіжних авторів, їхні загальнотеоретичні і методологічні підходи необхідно проаналізувати та систематизувати. Мінімальний обсяг використаних джерел – 5, при цьому матеріали, вилучені з Інтернету, можуть складати не більше третини номерів у списку джерел; більшість джерел повинні складати оприлюднені документи, статті та монографії. Для оформлення виносів у тексті й прикінцевого «Списку посилань» використовується стиль APA.	
	Разом	60

В якості самостійної роботи здобувач може пройти професійні курси/тренінги, професійне стажування, онлайн-курси, громадянську освіту, отримати відповідний сертифікат на освітніх платформах, що може бути зараховано як періодичний, поточний та фрагмент підсумкового контролю. Пропонуються до розгляду такі курси, які можуть бути визнані як періодичний, поточний контроль та/або бонусні бали (за бажанням здобувача):

Назва освітньої платформи, назва онлайн курсу, короткий опис, посилання ¹	Компетентності та результати навчання, що формуються	Кількість годин
Coursera Global Diplomacy – Diplomacy in the Modern World (цей курс дає можливість ознайомитись з основами дипломатії, міжнародної політики, сучасними викликами).	PH03, PH06, PH11, PH13, PH16, PH18	30

¹ Здобувач може самостійно обрати ресурси, які будуть відповідати навчальній дисципліні. Для зарахування в якості періодичного, поточного або фрагмента підсумкового контролю здобувач має подати документ, що підтверджує неформальну освіту, програму, зробити опис компетентностей та результатів навчання, сформованих під час неформальної освіти. Викладач залишає за собою право перевірити сформованість перелічених компетентностей та результатів навчання.

9. Методи навчання

Словесні: лекції (проблемні, лекції-візуалізації, лекції з аналізом конкретних ситуацій та ін.), розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, обговорення проблемних ситуацій.

Наочні: у тому числі мультимедійні презентації, демонстрація, метод безпосереднього спостереження, презентація результатів власних досліджень.

Практичні: рольові ігри; виконання індивідуальних завдань (підготовка та публічний захист рефератів).

10. Форми контролю та методи оцінювання

Методи поточного\періодичного контролю: усне опитування, оцінювання виконання індивідуальних завдань (рефератів), захист результатів індивідуальних завдань (рефератів).

Підсумковий контроль. Іспит

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
Здобувач освіти		
Відмінно	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних/ розрахункових завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі

Добре	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки	правильно вирішив більшість розрахункових /тестових завдань за зразком; має стійкі навички виконання завдання
Задовільно	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Правильно вирішив половину розрахункових/тестових завдань. Здобувач має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків
Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

10. Питання для іспиту

1. Спільне та відмінне у дефініціях «міжнародні відносини», «світова політика», «міжнародна політика», «світовий політичний процес».
2. Форми міжнародних відносин.
3. Зовнішня політика: стратегія і дипломатія.
4. Одеська школа політологів – міжнародників: становлення та розвиток.
5. Сутність поняття «дипломатія».
6. Функції дипломатії.
7. Форми і методи дипломатії.
8. Дипломатична і консульська служба у системі зовнішніх зносин держави.
9. Тероризм як глобальна загроза в сучасному світі.
10. Неконтрольована міграція як глобальна загроза в сучасному світі.
11. Забруднення навколишнього середовища як глобальна загроза в сучасному світі.
12. Демографічний вибух у країнах, що розвиваються як глобальна загроза в сучасному світі.
13. Ядерний фактор у сучасному світі.
14. Проблема боротьби з тероризмом у сучасній світовій політиці.
15. Ісламський фундаменталізм у сучасному світі.
16. Недержавні учасники міжнародних відносин.
17. Постбіполярний світоустрій: формування, ознаки та основні тенденції
18. Трансформація НАТО у постбіполярну епоху.
19. Особливості міжнародних відносин у Східній Азії.
20. Китай у сучасних міжнародних відносинах.
21. Японія в сучасних міжнародних відносинах.
22. Американська стратегія “розширення демократії”
23. Проблема одноосібності дій США у сучасній світовій політиці.
24. Порівняльний аналіз Стратегій національної безпеки президентів Трампа і Байдена.
25. Політика США щодо російсько-української війни.
26. Особливості процесу розширення Європейського Союзу на Схід.
27. Європейський Союз в міжнародних відносинах.
28. Європейська інтеграція України: здобутки та проблеми.
29. Еволюція відносин Україна-НАТО.
30. Проблема територіальної цілісності України: міжнародний аспект.
31. Еволюція зовнішньої політики Російської Федерації (1991-2008).
32. Становлення зовнішньої політики Росії за президентства Б. Єльцина (1991- 2000).
33. Мюнхенська промова В. Путіна (2007 р.) – поворот до політики агресивного інтервенціонізму.
34. Гібридна агресія РФ проти України: політичні, ідеологічні та воєнні аспекти.
35. Історія та сутність близькосхідної проблеми.
36. Проблеми та перспективи врегулювання арабо-ізраїльського конфлікту.
37. «Арабська весна»: наслідки для регіону.
38. Еволюція політики США в близькосхідному конфлікті.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					Індивідуальне самостійне завдання ² / Професійний курс, тренінг, професійне стажування, онлайн-курс, громадянська освіта (1 ЄКТС, 30 годин)	Підсумкова атестація (іспит)	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	10	30	100
7	7	7	7	6	7	6	7	6			

Шкала оцінювання та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
85 – 89	B	Добре	
75 – 84	C		
70 -74	D	Задовільно	
60 – 69	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

9. Методичне забезпечення

1. Коваль І.М. Майстренко Ю.І. *Силабус навчальної дисципліни «Вступ до фаху міжнародні відносини»*. Одеса: ОНУ.

2. Коваль І.М., Майстренко Ю.І. *«Вступ до фаху міжнародні відносини»: методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 291”Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії”* / укл.: І.М. Коваль, Ю.І. Майстренко. Одеса: Астропринт. 2024. 35 с.

² Здобувач обирає виконання індивідуального самостійного завдання **або** проходження професійного курсу/тренінгу, професійного стажування, онлайн-курсу, громадянської освіти.

10. Рекомендована література

Базова

1. Бегма В., Шемаєв В., Радов Д. Нові напрями військово-технічного співробітництва Україна – США. *Стратегічні пріоритети*. 2019. №3–4. С. 76–82.
2. Війни - XXI: полігібресія Росії / під. заг. ред. М. Гончара. 2017. К.: Авега, 244 с. URL: <https://geostrategy.org.ua/storage/app/public/files/nodes/1/book/1/Xa8si15867659506KcE7.pdf>
3. Дубовик В.А. Американо-українські відносини (1991-2017). *Стратегічна культура та зовнішня політика України* / за заг. Редакцією І.М. Коваля, О.І. Брусиловської, В.А. Дубовика. – Одеса: Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, 2017. С.120-137.
4. Майстренко Ю.І., Велика О.В. Євроінтеграційна політика країн Західних Балкан (на прикладі Республіки Північна Македонія). *Південноукраїнський правничий часопис. Спеціальний випуск*. 2022. № 4. (фахове видання)
5. Міжнародні відносини та зовнішня політика в еру «пост-правди». Монографія / О. Брусиловська та інші. К.: Вадекс, 2018. 368 с.
6. Міжнародні відносини та політика держав в умовах глобальних трансформацій: аналіз сучасної політичної думки: монографія / кол. авторів, заг. ред. І.М. Коваля, О.І. Брусиловської. Одеса: ОНУ імені І.І. Мечникова, 2016. 412 с.
7. Стратегічна культура та зовнішня політика України / ред. І.М. Коваля, О.І. Брусиловської, В.А. Дубовика. Одеса: Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, 2017. 264 с.
8. Чорноморський регіон у світовій політиці: актори, чинники, сценарії майбутнього / За ред. О.І. Брусиловської, В.І. Дубовика, І.М. Коваля. – Одеса: Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, 2020. 176 с.

Допоміжна

1. Брусиловська О.І. Особливості сучасного підходу Китаю до країн Чорноморського регіону. *Чорноморський регіон у світовій політиці: актори, чинники, сценарії майбутнього: монографія*. під ред. О. І. Брусиловська, В. А. Дубовик, І. М. Коваль, Одеса: ОНУ, 2020. С. 118-143.
2. Бикова О., Мацькович О. Як Латинська Америка реагує на російську агресію: між рішучим засудженням та беззаперечною підтримкою. Аналітична довідки. Adastra. 2022. URL: <https://adastra.org.ua/special-edition>
3. Васильченко О. Зовнішньополітичний дискурс адміністрації Барака Обами в контексті сучасного сприйняття американським суспільством політичних подій в Україні. *Американська історія та політика*. 2016. №1. С. 11–18.
4. Жигайло В.М. Місце США на міжнародній арені в 21 столітті. *Politicus*. 2017. Вип. 4. С.107-112.
5. Завада Я.І. Ядерна програма Ірану в контексті ірано-ізраїльських відносин. *Гілея: науковий вісник*. 2017. Вип. 126. С. 487-491
6. Захарченко А.М. Відносини між США та ЄС в контексті проблем безпеки Близького Сходу в період президентства Д. Трампа. *Політичне життя*. 2020. № 1. С. 96-101.
7. Захарченко А.М. Політика ЄС щодо Сирії після 2011 р. *Перспективи розвитку політики ЄС: глобальні та регіональні виміри: монографія* / колектив авторів; за заг. ред. О.І. Брусиловської, І.М. Коваля. – Одеса: Одеський національний університет імені Мечникова, 2019. С.107-121.
8. Захарченко А.М. Політика США, ЄС і Росії в контексті основних проблем безпеки Близького Сходу та її врахування у політиці України: аналітична доповідь. Регіональний філіал Національного інституту стратегічних досліджень у м. Одесі. Одеса: Фенікс, 2011. 58 с.

9. Захарченко А.М. Посилення глобальної ролі КНР на прикладі сирійського конфлікту. *Китай-Україна: перспективи академічного та ділового співробітництва: матеріали міжнар. наук.-практ. конф.* (Одеса, 27-28 травня, 2019 р.). Одеса, Фенікс, 2019. С. 37-41.
10. Ковальський Б. П. Основні напрями співпраці між Україною та Сполученими Штатами Америки (1991–2017). *Сторінки історії: збірник наукових праць*. 2018. Вип. 46. С. 213–225.
11. Космина В. Латинська Америка після «лівого повороту»: нові виклики. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*. 2017. 28(67). 2. 52-59. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_istor_2017_28\(67\)_2_12](http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_istor_2017_28(67)_2_12).
12. Парахонський Б.О. Близький Схід як простір глобальної невизначеності: виклики для України. *Східний світ*. 2020. № 3. С.87-108.
13. Пашков В.О. Динаміка українсько-американських відносин за часів адміністрації Б.Обами (2014-2016). *Міжнародні та політичні дослідження*. 2021. №34. С. 107-122.
14. Spiegel S.S., Wehling F.L. *World Politics in a New Era*. N.Y.: Harcourt Brace College Publishers, 1999. 620 p.

12. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй URL: www.un.org/ru/index.html
2. Офіційний сайт Організації Північноатлантичного договору URL: [http:// www. nato. int/ cps/ uk/ natolive/index.htm](http://www.nato.int/cps/uk/natolive/index.htm)
3. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України URL: <http://mfa.gov.ua/ua>
4. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень URL: [http://www.niss.gov.ua/ presentation.html](http://www.niss.gov.ua/presentation.html)
5. Official site of the Central Intelligence Agency URL: <https://www.cia.gov/index.html>
7. The European Union Treaties URL: https://europa.eu/european-union/law/treaties_en
8. The General Report on the Activities of the European Union URL: [https://europa.eu/european-union/ documents-publications/reports-booklets/general-report_en](https://europa.eu/european-union/documents-publications/reports-booklets/general-report_en)